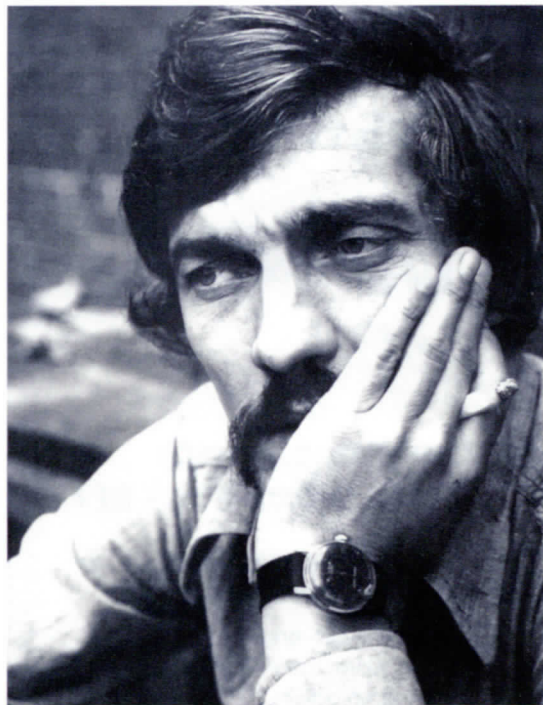

In de museumboerderij van Borg Verhildersum in Leens is tot en met 26 november een prachtige tentoonstelling te zien die geheel gewijd is aan de veel te vroeg overleden Groninger zanger Ede Staal die pas na zijn dood ook landelijke bekendheid kreeg. Zo werd onlangs de herhaling uitgezonden van de RVU documentaire die over hem werd gemaakt. Tevens speelt zijn muziek een belangrijke rol in de succesvolle speelfilm De Poolse Bruid. De tentoonstelling Ode aan Ede neemt de bezoekers mee door zijn leven. Van zijn jeugd jaren in Leens, zijn HBS-tijd in Warffum, zijn optredens voor Radio Noord, zijn debuut bij de platenmaatschappij van Philips tot uiteindelijk zijn overlijden in 1986. Het is een combinatie geworden van woord beeld, geluid, humor, nostalgie, eenvoud en schoonheid.

Opmerkelijk genoeg was het een Fries, Dirk van der Heide uit Harkema, die op het idee kwam om de Groninger bard Ede Staal te eren met een expositie in het jaar 2000. Het ontstond spontaan toen hij als vrijwilliger werkzaam op de museumboerderij weer eens over het landgoed wandelde. Hij bedacht dat Ede vele aspecten hiervan zoals de borg, de wierde en het water had bezongen in zijn liedjes. Waar zou een overzichtstentoonstelling dan beter op zijn plaats zijn dan op de museumboerderij van de Borg Verhildersum in Leens, het dorp waar Ede nota bene was opgegroeid en in zijn kindertijd veel had gespeeld. Het idee werd enthousiast opgepakt door directrice Jacqueline Clements en vele vrijwilligers. Zo werd een plan uitgewerkt om in de oude boerderij een complete expositie in te richten. Weduwe en familie en tal van anderen stelden veel materiaal uit Edes tijd ter beschikking. De bekende Harense vormgever Koos Staal werd als goede kennis van Ede samen met zijn partner Geja Duiker bereid gevonden om het geheel vorm te geven. In hun kielzog kwamen een professionele tentoonstellingsbouwer, een audiobedrijf een verlichtingsbedrijf en een drukkerij mee. Tenslotte werd landschapsfotograaf Hans Sas gevraagd om middels acht reusachtige kleurenfoto's van het Groninger landschap zijn interpretatie te geven van Ede Staal zijn liedteksten.

Verstilling

De tentoonstelling is opgebouwd rond drie grote thema's die afgeleid zijn uit de liedjes van Ede Staal. Het eerste is de nostalgie, hij zingt veel over vroeger, in een paviljoen middenin de authentieke boerenschuur worden daarom wel honderd foto's, handgeschreven gedichten en kranteknipsels getoond uit de oude doos in een intieme nostalgische sfeer. Kindertijd, gezinsleven en carrière komen hierin uitgebreid aan bod. Alles wordt ingeleid met citaten uit liedteksten van Ede zelf. Want redeneert Jacqueline Clements, "Beter als hij het zelf beschreven heeft kunnen wij het niet doen". Een tweede thema is de liefde voor het landschap. Zo bezingt hij veelvuldig de wijldheid en de kwelders van het Groninger land. Dit wordt prachtig verbeeld door de reeds eerder genoemde landschapsfotograaf Hans Sas. Hij heeft hele mooie gestileerde foto's gemaakt van de verstilling en de wijldheid van het landschap uit Edes liedjes, zoals bijvoorbeeld de Hoaven van Delfziel. Kijkend naar de reusachtige foto's is ondertussen met een koptelefoon

Ede Staal

Ode aan Ede Staal, het leven van gronings beroemdste zanger verbeeld

het betreffende liedje te beluisteren. Het derde thema tenslotte is humor en dan met name over de Groningse taal. Hij leerde de Groningers weer Gronings te praten door woorden te gebruiken die mensen allang waren vergeten, aldus Jacqueline Clements. Dit is heel beeldend uitgewerkt in een grote wand zijn tal van klepjes aangebracht waarop zo'n oud Gronings woord staat als bijvoorbeeld gokei(meeuwenei) of kebelskop(mas-ker). Je doet het klepje open en dan zit het voorwerp en de Nederlandse vertaling daarachter. Dat is leuk voor zowel de Groningers als de niet Groningers.

Opmerkelijk genoeg is er ook nog een wand leeg gebleven. Hierop kan een ieder die zelf nog herinneringen heeft aan Ede iets schrijven. Naast de prachtige expositie zullen er ook nog

tal van andere activiteiten worden georganiseerd rond Ede Staal. Zo zijn er speciale Ede Staal Wandelroutes en fietsroutes, is er een echte Ede Staal postzegel en zal er veel livemuziek te horen zijn in en rond de borg Verhildersum. Het zwaartepunt hiervan zal in de zomervakantie liggen. Tenslotte zullen alle gewassen die Ede bezingt in zijn lied Mien Toentje (mijn tuintje) ook te zien zijn in de tuin achter de boerderij onder toezien oog van een levensgroot portret van Ede.

Tekst: Hans Westerdijk

Foto: Klaas Staal

Ode aan Ede Staal, 1 april t/m 26 november 2000 in Museumboerderij Verhildersum. Openingstijden: Dinsdag t/m zondag 10.30-17.00 uur.

Borg Verhildersum, Wierde 40 Leens. Telefoon 0595 571430